Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1217/23
10.10.2024. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Станиславе Митровић, председника већа, Јасне Лозук и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против тужене Републике Србије, Републичког геодетског завода, са седиштем у Београду, Булевар војводе Мишића број 39, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Косовска број 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 21627/21 од 13.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 10.10.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 21627/21 од 13.12.2022. године, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 21627/21 од 13.12.2022. године у ставовима другом и трећем изреке.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе извршено поднеском од 27.10.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавеже да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 1.844.719,73 динара са законском затезном каматом почев од 30.6.2021. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 118.500,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, побијајући је у целини, из свих законских разлога.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца недозвољена у односу на

став први изреке, а да је неоснована у односу на ставове други и трећи изреке.

Одлука у ставу првом изреке ове пресуде донета је на основу члана 401 став 1 у вези члана 378 став 3 ЗПП јер тужилац нема правни интерес да пресуду побија у овом делу с обзиром да је ставом првим изреке дозвољено преиначење тужбе извршено поднеском тужиоца од 27.10.2022. године.

У спроведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према правилно утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 25.2.2016. године РГЗ – Служби за катастар непокретности Нови Београд поднео захтев за промену носиоца права на стану број 59 у улици ...на ..., уз који је приложио оставинско решење Трећег основног суда у Београду О-5442/14 од 2.3.2015. године којим је тужилац, између осталог, оглашен за наследника по законском основу наслеђивања и на ванкњижном власништву стана број 59 у улици ... број ..., а која непокретност је чинила заоставштину покојног ББ, оца тужиоца, потом решење Четвртог општинског суда у Београду Дн.11400/93 од 12.5.1997. године којим је ББ дозвољена укњижба права својине на предметној непокретности са носиоца права коришћења Републике Србије, електронски исечак личне карте, као и доказ о уплати таксе. Овај захтев је РГЗ, Служба за катастар непокретности Нови Београд одбацила решењем 952-02-6-894/2016 од 6.5.2016. године јер тужилац није презентовао акт којим ће доказати правни континуитет између уписаног претходника „Јавно стамбено предузеће" и ББ. Тужилац је РГЗ против наведеног решења изјавио жалбу, а потом је Управном суду дана 8.11.2016. године поднео тужбу због ћутања управе, коју је по налогу Управног суда уредио 20.12.2017. године у погледу назива тужене. Решењем Републичког геодетског завода 07-3 бр. 952-02-23-3503/16 од 11.10.2016. године поништено је решење РГЗ, Службе за катастар непокретности Нови Београд од 6.5.2016. године и предмет је враћен СКН Нови Београд да још једном разматра о управној ствари, наложено је да се у поновном поступку изврши увид у збирку исправа катастра непокретности чији део су и земљишнокњижни уложак бр. ... КО ... и у Дн. 11400/93 Четвртог општинског суда у Београду и у исправе на основу којих је донето решење, уговор о откупу стана закључен између Републике Србије и ББ Ов. 4918/93 од 3.4.1993. године, имајући при том у виду и члан 85 став 3 Закона о државном премеру и катастру. Управни суд је решењем У 15524/16 од 25.1.2017. године тужиоцу наложио да се у року од 15 дана од дана достављања овог решења изјасни да ли је задовољан накнадно донетим решењем од 11.10.2016. године или остаје при тужби, односно да ли тужбу проширује и на нови акт, а тужилац проширио тужбу на наведени акт од 11.10.2016. године. Пресудом Управног суда У 15524/16 од 5.1.2018. године тужба тужиоца је одбијена јер оспореним решењем није повређен закон на штету тужиоца. Тужилац се затим поднеском од 20.2.2018. године обратио РГЗ, СКН Нови Београд са захтевом да се без одлагања донесе одлука по захтеву за промену носиоца права на непокретности од 25.2.2016. године, након чега је дана 16.4.2018. године туженом преко првостепеног органа поднео жалбу због ћутања управе због непоступања СКН Нови Београд по захтеву од 20.2.2018. године, да би након тога Управном суду дана 21.9.2018. године против туженог поднео тужбу због ћутања управе, а Управни суд је решењем У 17379/18 од 11.2.2022. године тужбу тужиоца одбацио јер је тужилац уз

тужбу доставио поднету жалбу првостепеном органу. Решењем РГЗ, СКН Нови Београд бр. 952-02-6-894/2016 од 29.11.2018. године у листу непокретности бр. ... КО ... дозвољен је упис права својине у корист тужиоца са делом поседа 1/1 на стану бр. 59, ..., корисне површине 58м2, са дотадашњег власника државне својине Република Србија са делом поседа 1/1, носиоца права коришћења „Јавно стамбено предузеће" Београд, са делом поседа 1/1. Тужилац је потом 23.9.2019. године туженом изјавио жалбу против усмено саопштене одлуке СКН Нови Београд којом се одбија захтев тужиоца да се на решење од 29.11.2018. године стави клаузула правноснажности. У лист непокретности ... КО ... СКН Нови Београд је у Г листу - терети на посебном делу уписана забележба спора, односно другог поступка који се води пред судом или вршиоцем јавних овлашћења (за исход може имати упис права) дана 29.11.2018. године, те је у забележбе посебног дела са датумом 29.11.2018. године, бр. предмета 952-02-6-894/16, уписана забележба да првостепена одлука са наведеним бројем није коначна. Решењем РГЗ бр 952-02-15-225-629/22 од 8.7.2022. године одбачен је захтев тужиоца за брисање уписа од 29.11.2018. године који гласи "забележба спора, односно другог поступка који се води пред судом или вршиоцем јавних овлашћења" и забележбе уписане 2021. године решењем бр. 952-02-6-894/2016 – I јер је увидом у базу података катастра непокретности утврђено да на предметном стану постоји уписана само једна забележба и то забележба покретања управног спора 8 У 17379/18 уписана решењем бр. 952-02-6-894/2016–I и да се упис у Г листу од 29.11.2018. године, који гласи "забележба спора, односно другог поступка који се води пред судом или вршиоцем јавних овлашћења" односи управо на поменуту забележбу управног спора, а у списима предмета нема доказа да је по тужби у предмету 8 У 17379/2018 Управни суд донео одлуку којом је тај управни спор окончан, нити је странка у захтеву приложила такву исправу, те се забележба управног спора не може брисати. Решењем РГЗ, СКН Нови Београд 952-02-15-225-11240/22 од 17.11.2022. године у листу непокретности ... КО ... је дозвољен испис забележбе која је гласила: решењем бр. 952-02-6-894/2016-I уписује се забележба покретања управног спора по тужби 8 У 17379/18, коју је Управном суду поднео тужилац АА из ... због ћутања управе, на непокретности - стан бр. 59, ... Тужилац је са "Теленор банком" ад Београд, која је променила назив у "Моби банк" ад Београд, у периоду од 11.12.2015. године па до 17.11.2020. године закључио уговоре о динарском депозиту по виђењу и уговоре о ороченом динарском депозиту. Измакла добит у виду камате на орочени динарски депозит у износу од 8.556.408,24 динара (од евентуалне купопродајне цене стана) за период од 25.3.2016. године од 30.6.2021. године износи 1.844.719,73 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 83, 84, 85 и 126 Закона о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС" бр. 72/09...96/2015), члана 15 Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова ("Службени гласник РС" бр. 41/18...15/2020) и члана 172 Закона о облигационим односима нашао да чињеница да је дозвољен упис права својине у корист тужиоца две године и девет месеци након подношења захтева, да је последња забележба на предметној непокретности исписана 17.11.2022. године, а од ког момента је тужилац стекао могућност располагања укњиженим станом у свом власништву, представља неправилан рад тужене у обављању службене делатности. Међутим, како, према налажењу првостепеног суда, тужилац није пружио доказе да је у спорном периоду имао могућност да предметни стан прода (и услед тога оствари добитак на име припадајуће камате по основу орочавања штедног улога код Теленор банке која је

променила назив у Моби банк а.д. Београд) а да је услед рада органа тужене онемогућено закључење оваквог посла и остваривање добитка, првостепени суд је, применом члана 189 Закона о облигационим односима, нашао да захтев тужиоца за накнаду штете у виду измакле користи није основан.

Иако првостепени суд погрешно сматра да у конкретном случају постоји неправилан рад органа тужене у обављању службене делатности ово није имало утицаја на правилност побијане пресуде.

Одредбом члана 35 Устава Републике Србије прописано је да свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 172 став 1 ЗОО прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Из наведених одредби произилази да је основна претпоставка ове одговорности противправност-незаконит или неправилан рад. Незаконитим се сматра сваки акт, односно радња који су противни правним нормама, дакле поступање које је противно закону, другом пропису или општем акту, или пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад чине радње државних органа или јавних служби које нису у складу са појмом вршења уобичајене и добре службе. Међутим, не доводи свако неправилно поступање државног органа у оквиру законских овлашћења до права трећег лица на накнаду штете. Приликом оцене да ли су испуњени услови за постојање одговорности за насталу штету правног лица, у овом случају Републике Србије, треба имати у виду да евентуална погрешна примена права или погрешна примена Закона или одређене законске одредбе, или пак погрешно тумачење правне норме не представља неправилан или незаконит рад органа. У таквој ситуацији, након што употреби редовно правно средство у управном поступку (жалба), незадовољна странка може да се обрати суду покретањем управног спора тужбом и затражи од њега да дефинитивно отклони сумњу о законитости управног акта, а може да покрене управни спор и када надлежни орган о захтеву, односно о жалби странке, није донео управни акт, под условима предвиђеним Законом о управним споровима (“Службени гласник РС” бр. 111/2009). Погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад органа само у случају ако је у питању намера или груба непажња, с тим што је потребно да је претрпљена штета у узрочно-последичној вези са штетном радњом.

Тужилац се користио дозвољеним правним средствима, те је, када првостепени орган није одлучио о његовом захтеву за промену носиоца права на непокретности - стану бр. 59 у ... од 25.2.2016. године, поднео жалбу због ћутања управе дана 28.4.2016. године, након чега је првостепени орган СКН Нови Београд решењем од 6.5.2016. године одбацио тужиочев захтев, против којег решења је тужилац изјавио жалбу, о којој је одлучио другостепени орган, преиспитавши наведено решење, које је поништио и предмет вратио првостепеном органу на поновно разматрање због тога што је нашао да је првостепени орган повредио правила управног поступка. Дакле, надлежни орган тужене је поступао у границама законских овлашћења, тужиоцу је омогућио да изјављивањем жалбе оспори законитост одлуке донете у управном поступку, што је

тужилац и учинио. Иако је другостепеним решењем од 11.10.2016. године поништена незаконита одлука о одбачају тужиочевог захтева, тужилац је 8.11.2016. године поднео тужбу Управном суду, коју је накнадно проширио и на наведено другостепено решење, те првостепени орган није могао да поступи по налогу из оспореног решења и одлучи о тужиочевом захтеву од 25.2.2016. године све до доношења пресуде Управног суда У 15524/16 од 5.1.2018. године, којом је тужба одбијена. Тужилац је потом 20.2.2018. године поднео захтев првостепеном органу да без одлагања донесе одлуку по његовом захтеву од 25.2.2016. године, што првостепени орган СКН Нови Београд није учинио, те је тужилац 16.4.2018. године наведеном првостепеном органу поднео жалбу због ћутања управе, а 21.9.2018. године је Управном суду поднео тужбу због ћутања управе. СКН Нови Београд је 29.11.2018. године решењем одлучио о тужиочевом захтеву од 25.2.2016. године и дозволио упис права својине у корист тужиоца на стану бр. 59, ... Истог дана су у катастар непокретности на предметном стану уписане две забележбе – забележба да наведена првостепена одлука није коначна и забележба покретања управног спора У 17379/18, који је покренут тужбом тужиоца од 21.9.2018. године. Забележба да одлука није коначна је избрисана из катастра непокретности 30.6.2021. године, а забележба о покретању управног спора је избрисана 17.11.2022. године, након што је решењем Управног суда У 17379/18 од 11.2.2022. године одбачена тужба, из разлога што је тужилац уз тужбу због ћутања управе доставио жалбу поднету првостепеном органу, супротно одредбама члана 161 став 1 Закона о општем управном поступку (“Службени гласник РС” бр. 18/16).

Због тога, по налажењу другостепеног суда, тужилац без основа истиче у жалби да све наведене радње које је био присиљен предузети заправо представљају доказ неправилног и незаконитог рада тужене у обављању службене делатности, да је далеко прекорачен законски рок за доношење решења о упису тужиочевог права својине у катастар, а затим и за брисање забележбе да решење није коначно, па је управни поступак уписа трајао 5 година и 4 месеца, а тужилац се све време налазио у позицији невласника, без могућности да чак и покуша располагати станом. Како се поступање органа тужене у смислу свега наведеног у конкретном случају не може сматрати незаконитим или неправилним радом органа тужене, док је у случају повреде права на суђење у разумном року заштита прописана Законом о заштити права за суђење у разумном року и услов је да је утврђена повреда лицу коме је то право повређено, то у одсуству противправности радње односно таквог поступања органа тужене државе, нема незаконитог или неправилног рада органа тужене као основа одговорности државе за штету у смислу члана 172 ЗОО.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да пре подношења захтева за упис права својине дана 25.2.2016. године, као ни после покретања управног поступка наведеним захтевом и то све до његовог формалног окончања дана 30.6.2021. године, није био власник предметног стана, већ је све време имао својство савесног држаоца стана, односно невласника, без законског права да у наведеном временском периоду предузима било какве радње усмерене на продају стана. Ово стога што је одредбама члана 20 став 1 Закона о основама својинскоправних односа прописано да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, те је тужилац на основу правноснажног оставинског решења Трећег основног суда у Београду О 5442/2014 од 2.3.2015. године постао ванкњижни власник спорног стана бр. 59, двособног од 58 м2, на седмом спрату зграде бр. ... у ... За стицање права својине на

предметном стану, које би му омогућило располагање истим, тужиоцу није био неопходан упис у катастар непокретности, с обзиром да се, према одредбама члана 33 Закона о основама својинскоправних односа, на основу правног посла право својине на непокретност стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом, а у конкретном случају тужилац је право својине на стану бр. 59 у ... стекао наслеђивањем.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је у спорном периоду основано могао очекивати продају стана и добитак, али да се наведено очекивање није испунило искључиво због тога што тужена није усвојила његов уредан захтев за упис права својине у законском року. Правилно је првостепени суд нашао да тужилац није претрпео штету у виду измакле користи сходно члану 155 Закона о облигационим односима, с обзиром да тужилац није пружио доказе да се добитак од продаје предметног стана могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, у складу са чланом 189 став 3 Закона о облигационим односима. Супротно наводима жалбе, тужилац је био ванкњижни власник наведеног стана, те је могао да располаже истим (промет "ванкњижног" власништва није забрањен имајући у виду чланове 1 став 1 и став 2, 2 став 1, 4 став 1 и 4а Закона о промету непокретности ("Службени гласник РС" бр. 93/14 са каснијим изменама и допунама)), али није доставио ниједан доказ да је огласио предметни стан на продају, тужилац је навео да је ступио у контакт са једним потенцијалним купцем, чији идентитет није утврдио, из чега произилази да није имао озбиљну намеру да са истим закључи уговор о купопродаји стана, нарочито када се узму у обзир жалбени наводи тужиоца да је са потенцијалним купцем разговарао о будућој неизвесној продаји, чиме сам потврђује да се добитак од продаје стана није могао очекивати према редовном току ствари.

Приликом одлучивања о основаности жалбе тужиоца, односно законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале наводе које је тужилац истакао у жалби, али их није посебно образлагао, применом члана 396 став 1 Закона о парничном поступку, с обзиром да не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу другом изреке побијане пресуде, јер је донета правилном применом одредаба чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Службени гласник РС" бр. 37/2021).

Из наведених разлога, применом одредаба члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Станислава Митровић с.р

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић